

Biltema passar bra i ett industriområde! Träd, buskar och annan grönska passar bra nära sjukhus!

Bakgrund

Enligt information på kommunens på hemsida är Kungälvs kommun positiv till att detaljhandelsföretag *Biltema* har visat intresse för att etablera ett nytt flaggskeppsvaruhus i Kungälv. "När kommunstyrelsen har tagit ställning ska kommunen ta fram en detaljplan för området. Det aktuella området där *Biltema* vill bygga sitt nya varuhus ligger intill Kungälvs sjukhus, längs med E6:an. Ett positivt planbesked innebär att kommunen bedömer kunna starta planarbetet under 2023 med sikte på att ha en färdig detaljplan år 2025. *Biltema* ansöker om att bygga 8 600 kvadratmeter handel och därtill parkering, totalt 25 000 kvadratmeter". Källa: <https://www.kungalv.se/kommun--politik/nyheter/kommunen-positiv-till-etablering-av-biltema/>

Synpunkter

Naturskyddsföreningen är mycket kritisk till att en sådan verksamhet kan komma att placeras nära sjukhuset. Det skulle medföra ökad trafik, öka bullernivån och tillföra kvävedioxid samt partiklar till en närmiljö som redan är belastad av trafiken från E6 och infarter till Kungälv.

Kommunen skall istället, menar vi, välja en placering som inte påverkar sjukhusets närmiljö på ett negativt sätt. I Kungälv finns lämpliga områden där industrier och större varuhus redan etablerat sig.

Sjukhuset skall omgärdas av grönska som renar luft, dämpar buller och bidrar till svalka under varma sommarkvar. Området behöver stora träd och annan grönska, inte mer bebyggelse och trafik.

Motiv till vårt ställningstagande

Höga halter av luftföroreningar är negativa för hälsan

- Luftmätningar från biltrafiken i Kungälv utfördes 2016 och 2019. Halterna av kvävedioxid (NO₂) överskred miljö kvalitetsnormen redan 2016 och har ökat

ytterligare 2019. Även partiklar (PM10) ligger på övre gränsen trots att det är dygnsvärden

- Tyvärr räcker det inte att ersätta bensindrivna bilar med elbilar. De partiklar som ger upphov till skadliga effekter i hjärnan kommer nämligen till stor del från vägslitage, framförallt från dubbdäck under vintern. Om vi lyckas minska biltrafiken kommer det sannolikt ge märkbart positiva effekter.
- Naturvårdsverket skriver i en rapport 2021: "Trots att Sverige har bland Europas lägsta halter av luftföroreningar räknar man med att *över 7 000 personer dör i förtid varje år på grund av exponering för framförallt partiklar och kvävedioxid*".

Grönska renar luften och minskar hälsorisker

- En färsk studie vid University of Illinois i USA visar att skogen kan skydda dig mot allvarliga sjukdomar som diabetes, depression och hjärt- och kärlsjukdomar. Forskare har sammanställt hundratals studier och kommit fram till att vi mår av att vara i skogen. När vi är i skogen känner vi oss lugna och trygga. Detta i sin tur förbättrar vårt immunförsvar. Studien visar att när kroppen är i en stressig miljö stängs alla icke nödvändiga funktioner av. I städerna stressar vi upp oss med alla ständiga impulser från bilar, buller, reklam och alla människor.
- Fysisk och psykisk ohälsa är ett växande problem och en stor utmaning. Parker, grönområden och annan grönska stor potential att hantera denna utmaning genom att skapa hälsosamma miljöer som bidrar till att förebygga ohälsa och sjukdomar. Det är först på senare tid som forskningen tydligt kan visa på sambandet mellan tillgång till grönområden och hur människor mår. Vistelse i gröna miljöer bidrar till att:
 - blodtrycket sjunker, pulsen går ned och halterna av stresshormonet kortisol i blodet minskar
 - stärka korttidsminnet och motverkar demens
 - stimulera till fysisk aktivitet som motverkar övervikt, hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes, psykisk ohälsa samt vissa former av cancer (Källa: [Boverket](#)).
- Trots grönskans betydelse för hälsa och miljö har förtätningen av svenska städer under de senaste decennierna lett till att grönskan minskat i våra städer. En grupp forskare har därför, tillsammans med tjänstemän och praktiker, tagit fram en ny metod för hur ekosystemtjänster från stadens grönområden kan bedömas och värderas. En av forskarna som deltagit i projektet är *Jenny Klingberg* vid Botaniska trädgården i Göteborg. Resultaten från forskningsprojektet i sin helhet stödjer tidigare studier som visat att den urbana grönskan mycket viktig och utgör en bas för stadens ekosystemtjänster.

Aktuell forskning

- En ny studie ledd av Göteborgs universitet visar att vilket träd som är bäst på att rena luften beror på vilken förorening det handlar om. Barrträd är generellt bättre på att

rena luften från luftföroreningar än lövträd. Men lövträd kan vara bättre på att fånga upp partikelbundna föroreningar. säger Jenny Klingberg, forskare vid Göteborgs botaniska trädgård. Resultatet är publicerat 6 mars 2023

<https://www.gu.se/nyheter/en-blandning-av-trad-renar-stadsluften-bast>

- *Rensa luften med växter – kan PAH-exponeringen reduceras med hjälp av urban vegetation?* Det finns ett bevisat samband mellan exponering för luftföroreningar och ökad sjukdomsrisk. Partikelbundna PAH (polycykliska aromatiska kolväten) misstänks stå för en väsentlig del av dessa toxiska effekter. Träd kan fungera som sänkor för luftföroreningar som t.ex. de cancerframkallande PAH:erna, och därigenom rena luften.
Källa <https://www.gu.se/forskning/rensa-luften-med-vaxter-kan-pah-exponeringen-reduceras-med-hjalp-av-urban-vegetation>
- Forskning har kommit fram till att patienter på rum med utsikt mot ett grönområde med stora träd tillfrisknade fortare och kunde lämna sjukhuset snabbare. Naturgruppen hade också färre komplikationer som ihållande huvudvärk och illamående och de beskrevs i positivare ordalag i sköterskornas journalanteckningar. Dessutom behövde de betydligt färre injektioner av starka smärtstillande medel.
Källa: <https://www.naturvardsverket.se/globalassets/media/publikationer-pdf/8200/620-8252-3.pdf>

Slutligen vill vi framföra

För patienter på sjukhuset, för dem som arbetar på sjukhuset och för dem som besöker patienter är gröna omgivningar mycket värdefulla. Det ger rekreation, motion och skönhetsupplevelser alla årstider. Många utnyttjar de nyligen iordninggjorda skogsstigarna vid sjukhuset. Men mer behövs!

Nu är det dags att använda marken vid sjukhuset på ett positivt sätt. Plantera träd och buskar och ta vara på aktuell forskning för att utforma området i ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Klimat och biologisk mångfald skall vara utgångspunkt.

För Naturskyddsföreningen i Kungälv

Stig Johannesson

Sändlista

Kungälvs kommun kommun@kungalv.se

Kungälvs sjukhus sjukhusenivaster@vgregion.se